

Олександр Карпенко,

завідділу науково-аналітичної обробки та поширення інформації у сфері освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, канд. наук з держ. упр.

**АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ
ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**

У статті висвітлюється аналітична діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки ім. В. О. Сухомлинського, зокрема її новоствореного відділу науково-аналітичної обробки і поширення інформації у сфері освіти, основна діяльність якого спрямована на реалізацію інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку педагогічної науки та освіти шляхом підготовки, створення та розповсюдження аналітичних матеріалів.

Ключові слова: аналітична діяльність, інформаційно-аналітичні матеріали, інформаційне забезпечення, бібліотечно-інформаційний ресурс.

Аналітичну діяльність доцільно розглядати як сукупність основної, управлінської й забезпечувальної складових та їх взаємозв'язки. Сутність основної складової полягає в інформаційній роботі з метою отримання аналітичного продукту. Управлінська та забезпечувальна складові є супроводжуваними видами діяльності стосовно основної. Перша спрямована на формування та реалізацію управлінського рішення для досягнення мети основної складової.

Виконання основних та управлінських функцій завжди потребує певних механізмів забезпечення їх реалізації, якими є забезпечувальні функції [1, с. 147].

Становлення сучасної соціально-комунікаційної науки потребує повноцінного інформаційно-аналітичного забезпечення сфери її застосування. Аналітичні дослідження, що здійснюються в закладах Національної академії педагогічних наук України (далі – НАПН України) щодо створення системи інформаційного забезпечення освітньої галузі України, сприятимуть розвитку інноваційної діяльності галузевих бібліотек.

Система інформаційного забезпечення освітянської галузі – це комплекс взаємопов'язаних забезпечувальних засобів (програмних, технічних, технологічних, правових, ергономічних, кадрових, фінансових тощо), інформаційних ресурсів та інформаційно-аналітичних матеріалів у сфері педагогіки та освіти України.

Дослідженням, розробленням та вдосконаленням такої системи ґрунтовно займаються науковці Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), які створюють всеукраїнський галузевий (освітній) бібліотечно-інформаційний ресурс, а разом з фахівцями бібліотек освітянської мережі формують єдиний галузевий бібліотечно-інформаційний ресурс.

У 2006 р. для розширення асортименту інформаційних продуктів, удосконалення форм обслуговування освітян, підвищення рівня інтелектуальної обробки інформації та започаткування новітнього напрямку бібліотечної діяльності у штаті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського створено відділ науково-аналітичної обробки і поширення інформації у сфері освіти, основна діяльність якого спрямована на реалізацію інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку педагогічної науки та освіти шляхом підготовки, створення та розповсюдження аналітичних матеріалів.

Аналітичний документ – це текстовий матеріал, отриманий у результаті науково-дослідної діяльності фахівця-аналітика, що відображає аналіз, синтез та оцінювання документної, документографічної, фактографічної, концептографічної, бібліографічної та реферативної інформації.

Метою діяльності відділу є сприяння розвитку та вдосконаленню фундаментальних та прикладних досліджень педагогічної, психологічної, соціально-комунікаційної та державно-управлінської наук шляхом забезпечення аналітичною інформацією фахівців освітянської галузі України.

Завдання відділу:

- участь у науково-дослідній роботі бібліотеки з метою вдосконалення та реалізації теоретичних, науково-методичних та організаційних засад системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки та освіти України;

- надання необхідних матеріалів підрозділам бібліотеки для здійснення інформаційно-аналітичного обслуговування користувачів;

- консультування в межах компетенції відділу співробітників бібліотеки та фахівців мережі освітянських бібліотек;

– удосконалення процесу продуктивного використання фондів та ресурсів бібліотеки для підвищення ефективності діяльності її підрозділів [2, с. 158].

Основні функції відділу:

– моніторинг, збирання, аналіз, вивчення стану (динаміки) та синтез інформації, пов'язаної з розвитком освітянського процесу в Україні;

– аналіз висвітлення засобами масової інформації подій у сфері педагогічної науки та діяльності бібліотеки, НАПН України, Міністерства освіти та науки України та ін.;

– створення аналітичної продукції в електронній та традиційній формах з актуальних питань педагогічної науки та освіти;

– оперативне та змістовне наповнення веб-порталу бібліотеки аналітичною інформацією;

– участь у міжнародних, всеукраїнських комунікативних заходах у галузі педагогічної, психологічної, соціально-комунікаційної та державноуправлінської наук України;

– вивчення інформаційних потреб користувачів освітянської галузі України.

Застосовуючи спеціалізовані методи класифікаційного, ієрархічного та синектичного аналізу, аналітичні прийоми діагностики з застосуванням системного й ситуаційного підходів, удосконалено термінологічно-категоріальний апарат галузі соціальних комунікацій у сфері бібліотекознавства та бібліографознавства. Відповідно до цього, надано нове трактування таких термінів:

– бібліотечно-інформаційного ресурсу, як сукупності упорядкованої документованої інформації, що зберігається в бібліотеках і призначена для задоволення інформаційних, науково-дослідних, освітніх та культурних потреб користувачів, містить бібліотечні фонди та засоби інформаційно-комунікаційних технологій їх опрацювання, зберігання та користування;

– галузевого (освітнього) бібліотечно-інформаційного ресурсу, як сукупності упорядкованої документованої інформації в традиційній та електронній формі, що зберігається в спеціальних (освітніх) бібліотеках і призначена для задоволення потреб фахівців відповідної галузі (освітнянської) з актуальних (психолого-педагогічних) питань;

– єдиного галузевого бібліотечно-інформаційного ресурсу, як системи взаємопов'язаних бібліотечних фондів та інформаційних ресурсів, яка формується на основі обов'язкової координації за відомчим і галузевим принципом та спільно використовується науковими установами, органами державного урядування, закладами початкової, середньої та вищої освіти;

– всеукраїнського галузевого (освітнього) бібліотечно-інформаційного ресурсу, як сукупності упорядкованої документованої галузевої (освітньої) інформації з питань психолого-педагогічної науки, що є культурною, просвітницькою, духовною спадщиною народів України, та надається в спільне користування (у країні та за її межами) державними установами та публічними закладами за умови обов'язкової координації між ними.

Протягом 2010 р. відділом у рамках науково-дослідної роботи «Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (далі – НДР) створено різні за тематикою, типами та видами актуальні аналітичні матеріали. Провідними фахівцями бібліотеки розроблено теоретичні й методичні засади формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки та освіти України.

Науковцями відділу вивчено й узагальнено світовий та вітчизняний досвід підготовки та формування масивів інформаційно-аналітичних документів.

Під час дослідження в рамках НДР постійно формуються інформаційно-аналітичні матеріали з актуальних питань педагогіки та психології, які в режимі онлайн оновлюються на веб-порталі бібліотеки, зокрема: аналіз діяльності педагогів-новаторів України та огляд головних подій у галузі освіти України, висвітлених у ЗМІ [3].

Перспективою роботи відділу є вдосконалення системи інформаційного забезпечення освітнянської галузі України шляхом:

- проведення експертизи та аналітичної оцінки інформаційних матеріалів, що надходять до фондів бібліотеки;
- прогнозування напрямів розвитку педагогічної, психологічної та державно-управлінської науки України;
- розробки методичних рекомендацій щодо впровадження механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення в бібліотеці та провідних освітнянських книгозбірнях.

Список використаних джерел

1. *Карпенко О. В.* Понятійно-категоріальний апарат науки державного управління у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів виконавчої влади / *О. В. Карпенко* // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – ДРІДУ, 2009. – Вип. 2 (2). – С. 139–150.

2. *Карпенко О.* Інформаційно-аналітичне забезпечення інноваційного розвитку державного управління, педагогічної науки, освіти і практики в контексті європейської інтеграції України / О. Карпенко // Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали 7-ї регіон. наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 14 трав. 2010 р. / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. – С. 156–158.

3. Моніторинг ЗМІ з питань освіти і науки [Електронний ресурс] // Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Режим доступу: <http://www.library.edu.ua.net/id/1035>. – Назва з екрана.